

თეატრი სსოვნება

ავთჯვრთ სკლიცურჯვრთ ექრნალი

ზაბათი, 20 ივნისი | მიიღება ხელმოწერა 1915 წ. „თეატრი და სსოვნება“-ზე № 25 — 1915

მხატვარი მამა-შვილი

მოსე თოიძე და შვილი მისი ვრეკლე, 12 წლისა.
მ. თოიძის ნახატების გამოფენის გამო „ახალი კლუბის“ დარბაზში.

იეიდება

თეატრი და ცხოვრება

1914 წ.

მთელი წლისა (მე-5-ე ნომრიდან) 4 მ.
ფასადებითაც გაიგზავნება. მისამართი:
Тифლისь, ред. „Театри да Цховре-
ба“ Юс. Имедашвили. (10-1)

ს ა ხ ა ლ ხ ო ს ა ხ ლ ი

შაბათს, 20 ივნისს, ქართველ მსახიობთა
მიერ წარმოდგენილი იქნება

კონსტანტინე გასტონიშვილი

ანუ

ქეთევან სამეგობლი

ისტორ. დრამა 5 მოქ. აღ. ყაზბეგისა

მოხანაწილეთებენ: ქ-ნნი: ტ. აბაშიძე, ნ. თოიძე,
მ. ქილარჯიშვილი, ა. ჩარკვიანი; ბ-ნნი: ვ. გუ-
ნია, ვ. ჯამყელიძე, ს. სვიმონიძე, დ. მგლობ-
ლიშვილი, ი. ევიძე, შ. ზონელი, ი. მამდო-
რია, პ. ფრანგიშვილი, ნ. ჩაგუნავა, ი. თარა-
ლაშვილი და სხ.

პირველ მოქმედებაში გაიმართება დღემოც: ტილობა.
ზურნა, ლეკური სიმღერები და სხ.

დასაწყისი საღ. 8 1/2 ს.

რეჟისორი ვალ. გუნია-

გამგე ი. ევიძე

კამოდის ორშაბათობით

„ს ს ს ლ ი კ ვ ა ლ ი“

გაზეთი ღირს: ერთი წლით 2 მ. და 50 კ.,
ნახევარი წლით—1. 50 კ., ერთი თვით—20 კ.

ცალკე ნომერი—ერთი შაური.

რედაქციის ადრესი: Кутаись. Типография
Шерадзе и Карнаухова для „Ахали Квали“
ფულის გამოგზავნის: Кутаись. Тип.
Шерадзе и Карнаухова, Севериану Нико-
лаевичу Бахтадзе.

მხატვარ მ. თოიძის

ნახატების გამოფენა

„ახალი კლუბის“ დარბაზში (თეატრის
ფოიეში) დღით 10 ს.—4 ს., საღა-
მითი 8—11 ს. ელექტრონის სინათ-
ლეზე. შესასვლელი ფასი: დიდები იხ-
ლიან 20 კ., პატარები—10 კ.

მიხეილის
პრ. № 151

ბარათების საზოგადო კლუბი

საუცხოეთო სასაფხულაო რიტანდო, სტენით და მშენებრობითი კანსტრუქციის, მადო.

შაბათს, 20 ივნისს
კონსტანტინე გასტონიშვილი
ქეთევან სამეგობლი

კონსერტი, ორკესტრი

დასაწყისი საღამოს 8 1/2 საათზე.

კვირას,
21 ივნისს:

შესავალი ფასი: მამაკაცი ხდთან—50 კ., ქალები და სტუდენტები—15 კ.

№ 25

წელიწადი
8 0 3 6 1 8 0

წლიურად 5 მ., ნახ. წ. 3 მ., 1 თვ. 40 კაპ. ცალკე ნომერი 10 კ. ხელის მოწერა მიიღება „სოციალისტური სტამბა“ში, მისამართი: „ტიფლისი რედ., თეატრი და ცენზურა“ I. იმედავილი

ხელ-მოწერელი წერილები არ დაიბეჭდება. — ხელთნაწერები საპროცენსიანებზე შესწორდება. — რედაქტორთან პირისპირ მოლაპარაკება შეიძლება „სოციალისტური სტამბის“ კანტორაში — დილით 9—2 ს., საღამოთი 5—7 ს., ტელეფონი № 15-41

№ 25

შ ა ბ ა თ ი, 20 0 3 6 1 8 0

1915 წ.

20 0 3 6 1 8 0

ერთი საქმე მაინც თავმოდგმული!
როცა ყოველი ახალი ნაბიჯი მიზანს გვაახლოვებს...

ცხოვრებაში წარმატებით სიარული მხოლოდ მაშინ შეიძლება, როცა ყოველი ახალი ნაბიჯი მიზანს გვაახლოვებს...

ყანის მეკლი საღამოთი სიამაყით გაჰყვანდა ხოლმე თავისს ნაშუშავარსა და ნეტარის გრძობით შეავლებს თვალს დადგმულ ათეულებს... ასევეა ვენახის მუშა, სიმინდის მთხნელი და ყოველი ქეშმარიტი მშრომელი, რომელიც ყოველ ხელის გაქნევით ახალ ღირებულებასა ჰქმნის და ღრმად სწამს, რომ დღის საქმე სახვლიოდ უშეველად ასარგებლებს...

და თვისი ნაშრომით გამხნეებული დაღლვას არარად იმჩნევს: მეორე დღეს უფრო მხნელ შეუდგება მუშაობას, რადგან გამოცდილებით იცის, რომ თუ გუშინ ნახევარი ან ერთი დღიური გამოამკო, ხვალ ერთ ამოდენასაც მიუმატებს და ოჯახის სარჩოს იზოვის, ხოლო ოჯახის კეთილდღეობის გვირგვინი-კი საკუთარი ნაშრომის მიღებაა!..

ჩვენი ქვეყნის კეთილდღეობა-ძალა უმთავრესად ამ თვითმოქმედებაზე, ნაშრომის თვალდათვალ ხილვაზე იყო დამყარებული... დღესაც ამ თვალსაზრისით ჰზომავს ცხოვრებას გლეხკაცობა—მუშა ხალხი, ე. ი. ჩვენი ქვეყნის უმთავრესი ღერძი: მუშაობს და ჰქმნის ქვეყნის საზრდოსა!..

სამწუხაროდ ასევე ვერ ვირჯებით ყველა ისინი, რომელნიც დაუსრულებლად ვლაპარაკობთ, ათას დაწყებულ საქმეში ვერც ერთს ვაგვირგვინებთ...

ერთი ელის ერთერთ დაგვირგვინებულ საქმეს, ისეთ საქმეს, რომლითაც შეიძლება თავი მოვიწონოთ: აი, საქართველოს მოწინავე შეილთ აღძრეს ეს საკითხი, ხალხმა მოიწონა და თქმული საქმედაც აქცია, განზრახული გააკეთა, ააშენაო...

ხოლო თუ ერთი ასეთი ასაშენებელი, საქმედ გამოჩენილი, შეგვეჩენით, ამითი ჩვენ თვით ერს, ხალხს შთავებრავთ თავისი თავის ძალას, თვითმოქმედების უნარის გამოჩენა-განმტკიცებას და ჩვენის ქვეყნის უკეთესი მომავლის რწმენას...

დაუშთავრებელი, კედლებ-ამოყვანილი და ქერდაუხურელი საქმე-კი ძლიერ ბევრი გვაქვს: თათქმის აწრდ ერთი ჩვენი ფონდი თუ საერო საქმე არ არის თავმოდგმული...

აი, თუნდა თეატრი..

სამშობლო რაც დრო გადის, მით უფრო მწვავედა ჰგრძნობს ჩვენი მსახიობი საკუთარი კერის უქონლობას, მით უფრო საფრთხეშია სამშობლო სსცენო ხელოვნების განვითარება...

უფრო მეტად ისჯება სცენის პირდაპირი მსახური—მსახიობი და ქართული სცენის მუდმივი მრევლი—ხალხი; დემოსი და მოწაფენი, —ისინი, რომელნიც სულიერ საზრდოს უმთავრესად ქართულ თეატრში იკლავენ...

ინტელიგენციას-კი რა? იგი თავს უფრო შეგებითა ჰგრძნობს არა ქართულ თეატრში: სამშობლო ენა და მშობლიური ხელოვნება თითქოს მის ყურსა და განვითარებულ გემოს ეწოთიერება...

საკუთარი თეატრის

ბა-კი ჩენი კულტურის და, ვიტყვით მეტსაც, ეროვნული სიკვდილი იქნება: მოისპო ქართული სული, ქართული მეტყველობა—მოისპობა ქართველიც...

ამის ნიშნები კი უკვე სჩანს. მსახიობთა დაქსასება, დახურდავება, და საზრდოს საშოვრად ვაგაპულავება...

წმინდა ხელოვნების მხატვრობისა და იდეურობის მიფუჩჩება...

და განა ყველამ არ იცის, რომ ასეთი მდგომარეობიდან მხოლოდ საკუთარი თეატრის აშენება გვიხსნის!

მაშ რაღასა და ვიღას უტლით?

თუ ქართულმა თეატრმა გააოვიტცნო ბიერა საქართველო—ქართველი ხალხი, თუ ქართული თეატრი ესარკევა ქართველთა ყოფა-ცხოვრებას და წინამორბედ ვარსკვლავად მოველნა, თუ ქართული თეატრი შექმნა ქართველი ხალხის ეკლესია, სკოლა და ოჯახი, ისევე ქართველმა ხალხმა—მთელმა ერმა უნდა აავსო, ააშენოს ქართული თეატრი.

ქართული თეატრი მაშინ უფრო ძლიერი და მრავალ-ძარღვოვანი იქნება, როცა ამის აშენებაში ჩვენი სამშობლოს ყოველი შვილი მიიღებს მონაწილეობას...

ეს უკვე ითქვა და ჩვენც რამდენიმე საშუალება უჩვენეთ კომისიას საეროდ ფულის შესაკრებად...

მაგრამ ჯერ კიდევ სდუმან და ფეხმოკეცილნი არიან.

როდემდის?

ფულის შეკრება-კი ახლავე შეიძლეო-და ბევრი სხვადასხვა გზით...

ამ დღეებში ერთმა ჩვენმა ცნობილმა ვეკლმომ, გ. გძელიშვილმა, რომლის რჩევი-თაც „ახალ კლუბში“ დაწესდა ქართულ თეატრს ასაშენებელ ფონდის სასარგებლოდ გადასახადი, გამოსთქვა აზრი, რომ გამოიციეს ეტრონები (ლითონის ანუ ქალღლისა), შოთას, ილიას და აკაკის სახით სხვადასხვა ფასისა (30 კ. 50 კ. ღი 1 მ.), რომლებიც მთელ საქართველოში გ.იციიდება. სასურველია, ჩვენი აზრით, სტენის ნაამდლარ მოღვაწეთა ეტრონებიც გაკეთდეს ამავე მიზნით.

აზრი კარგია, ამას მ-წყობა-განხორციელებ-ა-და უნდა...

თეატრის ასაშენებლად მოწოდებულნი, ნუ თუ არ შეინძრევიან?..

ანდრია ლულაძის წიგნთსაცავიდან აკაკის ლექსი—აკროსტიხი*)

ს ა ხ ს ო ვ რ ა დ

ს-ამაგალითო მოღვაწე!

მ-რთგულო შვილო ქართლისა!

რ-წუმუნება გქონდა მომავლის,

ბი-ყვარდა ძებნა მართლისა!

მ-აგრამ უღროვოდ გავვიქრი,

მ-რთი ძმა პირველთაგანი!

ს-აფლავში ჩაგყვა ნატრისთვლად

სხ-ნის იმედისა სავანი.

ა-ქ კი დავიგდე ანდერძად,

ძ-ველში რომ მივწყვეთ იმ თქმულსა?

ა-მინ! მსხვერპლი ვართ იმ ათქმის

ძი-ღობნათ მივსცემთ ჩვენს გულსა!

აკაკი

უ ს ა თ ა უ რ ო

ზაფხულის მშვენიერი ღამე იდგა.

მაშვრალი ხალხი ძილს მისცემოდა.

არ ეძინა მხოლოდ ერთ ქალს, რომლის ოთახიდანაც ობლად გამოკრთოდა სანათის შუქი.

იგი წამოდგა, კარი გამოაღო და გარედ გაიხედ-ვაშოხედა.

— არავინა სჩანს!.. დროა!—სთქვა ქალმა და ისევ შებრუნდა.

სანათი ჩააქრო...

გარედ გამოვიდა...

ხელში რაღაც გახვეული ეჭირა და გულში იკრავდა.

გაიარა რამდენიმე ქუჩა და შეჩერდა.

მწუხარებით დააქკერდა მკერდში მიხუტებულ სავანს.

— შვილო!—დაიქვითინა ქალმა—ჩემო საყვარელო შვილო!.. შენ გძინავს, გძინავს,

*) იბეჭედა „ქართ. ეთ. სახ.“ თავმჯდომარის თანხმობით.

გენაცვალე და არ კი იცი, რა ცეცხლშია დღეა შენი, რას გი შერება, რა დანაშაულობას სჩადის... შემინდე!.. მაპატიე, შეილო!.. შენ, შენ მაინც ნულარ შემოიგინებ ყველასაგან უარყოფილსა და ფეხ-ქვეშ გათელილ სახელსა. მშვიდობით, გენაცვალე!.. ამის შემდეგ ვეღარა ჰნახავ შენს დედიკოს... ვეღარ ჩიხუტები მის გულს... ვეღარ დაგიკოცნის ფუნჩულა თათებს, უმანკო ტუჩებს, იის ფერ თვალებს... გათენდება, გამოგვლდები და ატირდები... ატირდები, გენაცვალე, და დღეა შენი კი, ძუძუ სამიწე დღეა შენი, აღარსად იქნება.. წაიყვიანენ სხეები, უცხონი და... დამივიწყებ... არ დაგივიწყებ მხოლოდ მე, შენი უბედური, შენი კენესისა და სიყვარულის წამლები დედა... მშვიდობით!.. მშვიდობით, ჩემო პაწია შეილო, ჩემო უეკდავო ხსოვნავ, ჩემი სულის თანამგზავრო ქენჯნავ და სიმწარევე... მშვიდობით!..

გაბრიელ დანუნციო (რაპანიეტა)

იტალიის გამოჩენილი მგოსან-დრამატურგი, ავტორი „იორიოს ასული“ს, „ჯიკონანდა“-სი და მრ. სხ., თავისი ნებით იტალიის მომქმედ ჯარში ჩაეწერა.

ღასის მოგზაურობა

(გაგრძელება. იხ. „თ და ც.“ № 24)

ერთხელ კიდევ დაჰხვდა ცრემლიანი თვალებით, ერთხელ კიდევ დაჰკოცნა მძინარე ანგელოსი და ყრუ ქვითქვითით მიიმაღა მრავალ უბედურებათა მომსწრე-მოწამე ღასის სივრცეში ..

შეორე დღეს გახეთქებში შემდეგი ახალი ამბები ეწერა:

1. გუშინ, დილის 6 საათზე, უსახელო ქუჩაზე, შალში გახვეული პაწია ბავშვი იპოვეს, რომელსაც არავითარი ბარათი არ აღმოაჩნდა. ბავშვი მამრობითი სქესისაა და დაახლოებით 5-6 თვისა იქნება. იგი საბებიო ინსტიტუტში გაგზავნეს+.

2. გუშინ, ღამის 12 საათზე, ვორონ-კოვის ხილიდან მღინარე მტკვარში გადავიდა და თავი დაიღრჩო ვილაც უცნობმა ქალმა. ვინაობა გამოურკვეველია.“

Handwritten signature or text.

სოსოს სახე დაუნდვლიანდა, ვარლამიც მოიღუფა.

ვარლამმა კარგად იცოდა, რომ სოსოს არ ესიაზოვნებოდა ესეთი უკუდგომა სცენისაგან, თვითაც ჰქონდა გულში ფარმაკისათვის ეძღვნა თავი.

რა ვქნა?.. შინ არ ასვენებდნენ:—ხელმოკლეთ ვართ, ამ ხელა მოგვესწარი, ახლა შენ უნდა გვარჩინოო. შენ კი რაღაც ფანტაზიებს გადაჰყოლიხარ. ჯერ თვით ქართული თეატრი რა არის და მერე მისი სუფლიორობაო?..

მაგრამ დიდად უყვარდა ვარლამს თეატრი. ნათლად გრძობდა მის დიდმნიშვნელობას ცხოვრებაში. განსაკუთრებით პრაგინციისათვის. აკი ის იყო კიდევ მუდამ თავის ამხანაგთა შემგულიანებელი. ხედავდა როგორის ალტაცებით ეწაფებოდა ხალხი საზოგადოთ წარმოდგენებს და თავი არა შურდა ამ საქმისთვის შესაწირავად, მაგრამ უბედურება ის იყო, რომ სხვას ეუბნებოდა ოცნება და სულ სხვაგან კი მიჰყავდა სინამდვილეს.

ახლოც ანდროს პირდაპირმა და გულ-
წრფელმა განცხადებამ მოაგონა მისი ფარუ-
ლი აზრი.

სოსო თითქო მიუხვდა ვარლამს მოღუშ-
ვასაც და დაიწყო:

— აი, ესეთები ხართ... შენგან, ანდრო,
ნუ გეწყინება, იმდენად არ მიკვირს და აი
ვარლამიც.. განა არ ვიცი, რომ მიგასაც
თავისი გული სრულიად სცენსთვის არა
აქვს დადებული?.. გავგამტყუნებენ აბა რა
იქნება, როდესაც თვითონ ვუმტყუნებთ
ჩვენ საქმეს,— სირცხვილია! —

— ახირებული ხარ, შენ ნუ მომიკვდევ
სოსო!

დაიწყო ისევ ანდრომ.

— გავგამტყუნებენ რომელია?—თუ მე
შემშილოთ კუჭი გამოხეხა... თუ მე თავის
დღეში სცენაზე წინ ვერ წავიწვევ და სულ
ასე ორ-ორ სიტყვიან როლებს მათამაშებენ...
რალას დაეურჩე... წავალ, ბატონო, და მძ-
ღარც ვიქნები და კმაყოფილიც.

— ეგა, აბა რეებს ამბობ, ანდრო?—
კმაყოფილი და მძაღრა... შენ რა? ნიოთიე-
რი სკაყოფილებისათვის მოდიხარ სცენაზე
თუ სხვა უფრო რამ მაღალი საგნისთვის?..

ანდრომ უკმაყოფილოდ თავი განზე
მოიბრუნა, სოსო კი განაგრძობდა:

— ჩვენ სულ სხვა რამ უნდა გვაშავე-
ლებდეს.— ჩვენ უნდა გვწამდეს, რომ მართ-
ლაც რაღაც სიკეთე მოგვაქვს ხალხისათვის
და თუ კი ეს აზრი გვასულდგმულებს, მაშინ
კიდევ უნდა ვიშმიშმილოთ და კიდევ
უნდა გავწვავდეთ... თუ საქირია,
უნდა მოკვდეთ კიდევ სცენაზე.— არა, მე
ამას ტყუილი ფრანზებს კი არ გუბუნებთ...
თუ ეს არა გწამს, თუ თვით საქმე, თეატრის
მნიშვნელობა არა გჯერა, მაშინ მართლაც
რომ უნდა ჩამოეთხოვო, ამისთანები არ უნ-
და თეატრს... ამისთანები სცენაზე მუდამ
მოხვლებები იქნებიან და, მერწმუნე, რომ ისი-
ნი ვერც ვერასოდეს წინ ვერ წასწევენ ჩვენი
თეატრის საქმეს... თქვენგან კი ამას არ მო-
ველი... არ უნდა მოველოდე.—

— ეგ მართალია, სოსო, მაგრამ ესეც
კია.— ჩაერია ახლა ვარლამი.

— თუ კაცი სცენაზეა და თავის დღე-
ში წინ ვერ წაიწვეს, თუ მუდამ სტატისტად
ღარჩება.—

— მიგას რა უჭირს?—

ჩაუმატა ანდრომაც.

— ნასწავლი კაცია, რეჟისორიც წყა-
ლობს და როლებიც კარგი აქვს.—

— ეგა... —

ნაღვლიანად გაიღიმა სოსომ.

— მიგას აბა რატომ ამბობ?.. რა არის
ნასწავლი... საქმე ნიჭია, საქმე გულის ცეც-
ხლია... სასცენო ნასწავლობა, სასცენო ტეხ-
ნიკა თავის თავად მოვა... სწავლა დიდი რა-
მეა საზოგადოთ. მსახიობიც კიდევ უკეთესი
თუ ნასწავლი იქნება, მაგრამ ხომ ხედავთ,
რომ ნასწავლები ჩვენ თეატრს გაუღრბიან...
მერე? ამისთვის ჩვენი თეატრი უნდა მოკე-
დეს? მანამდე არაფერ არ უნდა შეუდგეს მას
ბოძებთ? უთუოთ. და აი თქვენა ხართ, ჩე-
ნა ვართ ის მეორე თაობა, რომლებიც არ
ჩაკლავენ ამ წმიდა საქმეს და უკეთესს მერ-
მისს გადასცემენ მას ცოცხალსა და შტლე-
ბისდაგვარად გამშვენიერებულს—რა ვუყოთ,
რომ მესხიშვილის და აბაშიძის მაღალ-ნიჭიე-
რება არ მოგვდგამს—ჩვენცა გვაქვს ჩვენი
დღითიური ცეცხლი, რომელიც მერწმუნე
დიდად საქირია ამ ქაბად ჩვენი თეატრისთ-
ვისა. მაშასადამე დავიცადოთ... ვიშუშოთ,
ნუ ვულაღატებთ ამ საქმეს და ჩვენც ველირ-
სებით.— შენც ელისებში, ანდრო, კარგ რო-
ლებსაც და კარგ, შესაფერ საპატიო მღვო-
მარეობას ჩვენს თეატრში.—

ახალგაზრდებს თანდათან სახე გაუბრწყინ-
დათ.

ვარლამს თითქო გამამხნეველი სული
შთაბერსკა. უყვარდა მინც სოსოს საზრია-
ნი ლაპარაკი და მისმა გულმა გამოიღიარა.

ანდრო მთლად კიდევ არ იყო თანაბმა
სოსოსი მას კიდევ კარგად არ ჰქონდა
გარკვეული საზოგადოთ თავის გაწირვის ამ-
ბავი, მაგრამ ის უფრო იმ პრაქტიკულმა მო-
საზრებამ მოხიბლა, რომ შეიძლება მისი მო-
მავალიც გამობრწყინებულყო ამან გაახარა.

სოსო კიდევ დიდხანს უამბობდა სასცე-
ნო მეშაჯობაზე, უკეთესს მერმისსზე ამხანა-
გებს და ბოლოს გულ-გამთბარნი, წახალისე-
ბულნი, იქნებოდა ღამის პირველი საათი,
დაიშლნენ.

მ. ჯუგაშვილი

(გაგრძელება იქნება)

მამაგვარი მამა-ვეილი

მოსე თოიძე და ვეილი მისი ერეკლე, 12 წლისა. მ. თოიძემ სახელმწიფო სკოლაში სწავლის გათავისუფლების შემდეგ, პეტროპოლისის სამხატვრო აკადემიაში დაამთავრა მხატვრობის კურსი გამოჩენილ მხატვარ რუბინთან. საუბრილო გამოფენაზე ერთს სურათში (მცხეთობა) ოქროს მედალი მიიღო. ეს სურათი (დაფაქებულია ოთხასი თუმანად) მხატვარმა ქართულ მუზეუმს შესწირა. 15 წელიწადია, რაც მხატვრობს. მისი შვილი ერეკლე ამჟამად ქართულ გიმნაზიაში (III კლასში) სწავლობს. გასულ წელს ამ ბავშვის ნახატები 300 მანათის გაიყიდა; მისი ორმოცამდე ნახატი მხატვარმა კლდინიანა წაიღო მოსკოვს, 22—მხატვარმა სკატიციონოვმა.. მხატვრობის დიდი ნიჭი ეტყობა.

ნევენებს მხოლოდ ზედ-მიწევნითი ასლს ბლ... ნების ნაკეთისას, მოგვეცემს მხოლოდ მ.ს. განმეორებას. მაგალითად ძველ თქმულების-და ზიხედვით, ძველად საბერძნეთში, ზეკისისა ისე ზედ-მიწევნით დახატა ყურძნის მტევანი, ისე ოსტატურად გა-მოიღო მტევნის ფერადი ემალი, რომ ფრინველი მოფრინდებოდნენ ხოლმე მის ასაკეკალო. ხოლო პანაზიუმსა, ამ პარველის მოქიშპემ, მოატყუა ზეკისის ოსტატურად დახატულ ფარდით, რომელიც ზეკისისა ნამდვილ ფარდად მჩიო. ან იგავისენოთ დენერის სურათი, რომელიც თურმე გამადიდებელ მინით მუშაობდა და თითო კაცის დახატვას ოთხ ოთხი წელიწადი უნდებოდა. ოდნავ შესამჩნევი უბის ლაქები, ცხვირის შავი წერტილები და ყველა ამ გვარი წერილობანი მან მიზნად დაისახა და აკი დახატა კიდევ სურათი. მაგრამ რაგორი? აი აქ არის საქმეც. კაცები ისე ცოცხლად არიან დახატულნი, რომ გგონია ამა, საცაა ჩარჩოდან გადმობტები. ნო, მაგრამ მიადწია თუ არა დენერმა შემოკმეღებითი უმაღლეს საფეხურს ამ ჰენილურ მოთმინებითი ხატვით? რასაკვირველია ვერა. მან შექქნა მხოლოდ ზედ-მიწევნითი ასლი. ხოლო კი ვერ გვაჩვენა საკუთარი სტიქია. მან გაიმეორა არსებული, მაგრამ ვერ გადმოგვეცა თაისი განცდა, ამ არსებულთ გამოწვეული. აქ კი რომელიმე ესკიზი რემბრანდტისა, ან რუბენისა, ან და მისი მოწაფის ვან-დეიკისა, რასაკვირველია, ბევრით მაღლა სდგას დენერის სურათზე. თუმცე პირველში სახის ყოველი უჯრედი ზედ-მიწევნით არის შემოხაზული, ამ უკანასკნელში-კი შეიძლება წვრილმანები სულ უუყარადღებოდ იყვნენ დატოვებულნი, და ჩვენ მხოლოდ აქტურებულ ხაზ მოსმას შევსკეკროდეთ, მაგრამ მაინც ეს უკანასკნელი გვაძლევს საშუალებას ესთეტიურ ტკბობისას. რატომ? მიტომ რომ მათ შიგ ჩააქსოვეს მთელი თავისი „ტემპერამენტი“, მთელი ძალა. რუბენსმა თავ-მუუტაუებლობა, ვნებ-ს ცეცხლი, ენერგია, ვან-დეიკმა მეტი სიცოცხლე და თავ-დატყუა; რემბრანდტმა-კი ს-ყვარული კონტრასტებისა, სიმკვეთრე ფერებისა, სინათლე-ჩრდილის უკიდურესობა. აქ თქვენ ვერ შეხედებთ იმ გაზვიადებულ

ქართველი ხელოვანი

ყოველ ხელოვანს, იქნება იგი მოქანდაკე, მხატვარი, მგოსანი, მუსიკოსი თუ ვინმე სხვა, თავისი საკუთარი სტილი აქვს. შექმნა სტილის, ეს სიძლიერის მაჩვენებელია, და ვინც იგი არ გააჩნია, ხელოვანის დაუნას ვერ მიიღებს. სიტყვათა და ფრაზათა ხერხების ხასიათი შექმნის სტილს მხატვრულ მწერლობაში. საკუთარი კონცეპცია, ექსპრესია, საკუთარი კომპოზიცია, ტენიკა, საკუთარი უნარი გამოთქმისა,—აი, ყველა ამ ელემენტთა შეერთება ჰქმნის სტილს მხატვრობაში. ხოლო ეს სტილი უკანასკნელი კოორდინაციაა, და მიტომავე აქ მოსჩანს შემოკმეღდის მთელი მძლეობა. მხატვრულ ნაწარმოებთა შექმნისათვის არა კმარა ღრმა გრძნობა კომპოზიციისა, სრულ სახის დასახატად არა კმარა ტენიკური ხერხი. აქ მთავარ როლს თვითშემოკმეღი თამაშობს, მისი ადლო, მისი ცეცხლი. კომპოზიცია და ტენიკა შეგვაქმ-

შრომის, იმ ჰენიალურ მოთმინებას, რომელიც დენნერმა გამოიჩინა. აქ ოფორტია, სისწრაფე შესრულებისა, მაგრამ საუცხოვრებელ ვად- მომცემი დიდი და დამახასიათებელ ხაზებისა. და ხელოვანიც მხოლოდ აქ გვეჩვენება. შემოქმედი ხომ ბუნებას ასლს არ გადმოვცემს. იგი სურათს ისე გვიხატავს და გვაძლევს როგორც ეს მის არსებაში გადადის და სახეს იღებს. არა სახე ბუნებისა, არამედ განცდა, ამ სახით გამოწვეული,—აი შემოქმედების საქმე. რადენადაც რთული და ღრმაა განცდა, იმდენადვე ძლიერია სურათი; რამდენადაც ცხოველია მხატვრის „ტემპერამენტი“, იმდენად ცხოველია სურათიც. ფლეგმატიკოს მხატვრის სურათი სიზანტის და უსიცოცხლო- ბის სახეს ატარებს.

ეს არის საზოგადო ხაზები, რომლითაც მხატვრობა განიზომება.

მაგრამ დღეს ხომ ხელოვნების ფილო- სოფიაზე არ ვსაუბრობ, მე მხოლოდ მსურს ქართველი მკითხველი შევიყვანო ქართველ მხატვრის ატელიეში, გადაუშალო ფრიად საინტერესო სურათთა წყება; და პირადი შემბუქიდლება გაუზიარო. ეს ქართველი მხატვარი მოსე თოიძეა, რომელმაც „ახალ კლუბში“¹ ფოიერში მიიტანა თავისი ნაშრომი, და ქართველ საზოგადოებას გადაუშალო ქართულ ხელოვნების ნიმუში. მის შემოქმედებაში ამეტყველებულია ქართული ტემპერამენტი, ცხოველი, მკვეთრი. მას უყვარს უკიდურესობა, კონტრასტები ისევე, როგორც საზოგადოდ სამხრეთის შვილებს. კონტრასტებით არის აღსავსე საქართველოს ბუნება. მასვე დაემსგავსა ქართველი კაცი. გადახედეთ საქართველოს, აქ ნახავთ ერთდროულად მწვავე მზეს და მკაცრ კინულს, უსიცოცხლო ტბას და ხალისიან ჩანჩქერს, უფალ-უწვედნელ ველს და ვეხუთულ, პიტალო მთა-კლდეებს; ხავერდოვან მინდვრებს და ატეხილ ტყე პალეებს, ხოლო ყველა ამან აღზარდა ქართველში ის გრძობითი ტონი, ის, უნარი აფექტიური რეაქციისა, ის ხასიათი, რომელსაც ძველი პსიხოლოგია „ტემპერამენტს“ უწოდებდა. ქართველი კაცი ფიცხელია და ღუნე. მასში ცეცხლიც არის მოთავსებული და ფლეგმაც.

ჭარის კაცია
მოცე მანჯგალაძე

სოფ. ბახველი—გურიიდან, გერმანელებთან ბრძოლის დროს დაჭრილი და ტრილობისაგან გარდაცვლილი ქ. ვარშავის ერთ-ერთ საავადმყოფოში. განსვენებულია ორი ძმა ახლაც ბრძოლის ველზეა.

იგი აღფრთოვანდება უმძლველ ხარისხამდე და მალევე ჩამოეშვება, მოდუნდება, დაზანტდება. სწრაფად აენტება და სწრაფადვე ჩაქრება. ასეთია მოსე თოიძეც. ამა გადახედეთ მის სურათებს. იქ წახავთ ცხოველი შვის მოკეკვავე სხივებს, ზედ-მეტრ სინათლით გაღმონაცემს, და მის გვერდით ჩრდილს, პირველის კონტრასტად გავლენულს. მის ნახატებში შემხედვებით ღრმა სევდას და ხალისიან ლიმის, ღამეს და დღეს, დილას და საღამოს, მეფეს და გლეხს, სასაფლაოს და მეჯლიშს, ხოლო ყველაგან კი ფერების სიმკვეთრეს. მხატვარი ოსტატურად ხმარობს სინათლეს, და იჩენს უნარს ამ სინათლიდან საუცხოვო ეფექტების ამოწურვისას. მას აქვს მძლავრი ფანტაზია, მის ცეცხლზე მეტყველი, მისი სურათები გაუშადარანი არიან, ძუნწნი. ისინი ვერ გადავიშლიან სულსა და გულს თუ ვაკვირთი შეხედეთ და არ შეჩერდით ხაგრძლივად. ზერე-ლე მნახველი მათ არ უყვართ და მიტოვებენ ადვილი შესაძლებელია, დადი აზაფერაასის თქმა. მაგრამ თუ ხანგრძლივად შემოვტერებთ ნახატს, ნამდვილი შემოქმედების ხელს უსათუოდ დინახავთ, რა უყოთ რომ ხშირად მოხაზულობა არ გამკაცოფილებთ, რომ ყველაგან წერილმანი დაგზობილია და სურათიც ახლო მისვლას ვერ ითმენს. თქვენც განზე გადაეჭით და შორიდან იგემეთ სურათის მშვენიერება. მაშინ კი მოსე თოიძე უმსდებს თქვენ წინ მშვენიერ სამეფოს გადაშლას, განცდვიენებთ სამხრეთის შვის სიმწვავეს და მთვარის გრძნეულებას, მწუხრის მოქანცულობას და განთიადის სასიცოცხლო² ორთოლოვას, სიკვდილის სუნთქვას და სიცოცხლის სიმღერს.

ვახ. კოტეტი შვილი

(შემდგენი იქნება)

ზროვნების მოღვაწე

ალექსანდრა ჩიჩანიძე-გაწერელიასი

(1883 -1911); სკენის მოყვარე—ფოტის დამამატელ საზოგადოების დამაარსებელი.

ალექსანდრა ჩიჩანიძე-გაწერელიასი (დაბ. 9 სექტ. 1883 წ. ს. შუქურთში—ჭიათურაში, 1901 წ. იმერეთის ეპარქიალური სასწავლებელი დასრულა და იმეფი დიდანი ფოთ. სამრ. სასწავლებელში მისწავლდებოდა), რომელიც 1901 წ. სენაზე გამოვიდა და მთელი ათწლეული უნგრეთში იმუშავა სასწავლო და მთავარი სწავლის მოყვარე, 1901 წ. ანტ. ჟანტის მიერ ფოთში დაარსებულ სკენის მოყვარეთა ჯგუფის ხელმძღვანელი იყო და თავისი შევადინებით დაახლოვდა ფოთის დამატელი საზოგადოება, რომლის გამგეობაშიც მისი წილი იყო. ნიჭიერი სწავლის მოყვარე თავი დროზე შესწავლის თბილისის მთავარ სკენაზე გამოვიდა მკრამ სკენის ჯგუფში მუშაობა მიუღო: „შემდეგ რომ ქალაქი იმეფურთა, ზროვნების რაღაცეები... თუ ზროვნების საზოგადოება მომზადებული არ გვეყოლება, თქვენ (თბილისის დასს) ნიჭიერი არ გქნებათ.“ მისი გარდაცვალების (23 იან. 1911 წ.) შემდეგ სკენის მოყვარეთა ჯგუფმა, აკადემიური დამატელი საზოგადოებასთან შეთანხმებით და ფოთის საზოგადოების დახმარებით, აიხსნა კომიტეტი განსვენებულის ძეგლის დასადგმელად. სკენის მოყვარულთა უკვე შეკრებიეს 81 მ.

ახლო სანში იგივე საზოგადოება მართავს წარმოადგენს ამ თანხის გასაძიებლად.

იმედია, ფოთის საზოგადოება განზრახავს საქმედ აქცევს—თავის ნაამჯდარ მოღვაწეს ძეგლს აუტებს, და მით საუფლებლად ცხადქოფს, რომ სკენის საკეთილდღეოდ მოღვაწეთა უნგრეთში შრომა უქმად არ იყარება...

ი—ელი

წყალ-ქვეშა ნავი

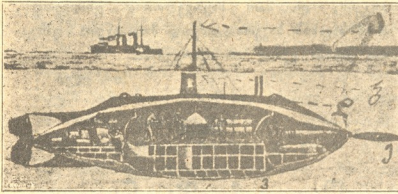
(დასასრული. იხ. „თ. და ც.“ № 24)

ნავში ისეთი საპირო ხელშესაწყობი მანქანები და კომპასები აქვთ, რომლის შემწეობითაც ნავს იქით წაიყვანენ, საითაც ჰსურთ: გარდა ამისა, ნავს აქვს ერთი ფრიალ საგულისხიერი მანქანა, ფიზიკურ კანონზე დამყარებული.

ეს არის ნავის თვალი—პერსკოპი (იხ. ორივე სურათი ა),*) რომელიც ყოველისფერსა ჰხედავს, პერსკოპი ფოლადის მილია, სიგრძით 25 ფუტი (10 ადლი), რომელსაც თავში გაკეთებული აქვს ისეთი მაგარი, სქელი შუშა, როგორც ღურბინდს ან ფოტოგრაფის აპარატსა აქვს. ამ შუშაში ყოველივე გარშემო იხატება და ისახება, ამას ისეთივე მნიშვნელობა აქვს, როგორც ადამიანის თვალს, ესე იგი—ის ყოველისფერსა ჰხედავს და, ამასთანავე, გარდასცემს ძირს მეორე მიმდებლად შუშას, ხოლო ელექტრონის შემწეობით მეორე ქვევითა შუშის ქვეშ მაგიდაზე ისევე გადდის და სიანს ყველაფერი ზევითა შუშით დანახული, როგორც სარკეში ან ფოტოგრაფიულ შუშაზე; იქვე მყოფი კაბიტანი და მექანიკოსი ჰხედავენ ყოველისფერს, რაც კი თითქმის ორი ვერსის მანძილზე სიანს ნავს გარშემო (იხ. სურათი). ამიტომ როცა ნავი ეპარება რომელსავე გემს, უქვე-

*) პირველი სურათი ნახე გასული კვირის „თეატრი და ცხოვრების“ 24 №-ში, მე 8 გვ.

ლად საქიროა პერესკოვის ზევითა შუშა წყალს ზემოდან იყოს და წყალში არ იზაღ-ბოდეს.

წყალქვეშა ნავი ყუმბარის გასროლის დროს

წყალქვეშა ნავი ჯერ ზღვის ზედაპირზე დასტურავს და როცა რამდენიმე ვერსის მანძილზე დაინახავს მტრის გემს, გაექანება მისკენ, მერე ჩაეშვება ზვირთებში და თან პერესკოპით თვალს ადევნებს; ნავიდან გემს კარგად ხედავენ და გემიდან კი ნავი არა სჩანს. თუ გემიდან დურბინდების შემწვობით პერესკოპის წვერი შენიშნეს, გემიდან ზარბაზნებს დაუშენენ ხოლმე, მაგრამ ნავი უფრო ძირს დაეშვება, მერე ან მარჯვნივ ან მარცხნივ გაუსხლტება და ამ ნაირად თავს გადაირჩენს. თუმცა ამ ომში ისეთი შემთხვევაც იყო, რომ ნავმა ჩამალვა ვეღარ მოასწრო, ყუმბარა მოარტყეს და ნავი ჩასძირეს. როცა ნავი 200-300 საეწიზე მიუახლოვდებოდა გემს, მაშინვე ესვრის ყუმბარას (იხ. მეორე სურათი: მომენტო ყუმბარის გამოსროლისა, თვითონ ყუმბარა ე), გემს გახვრეტს და რამდენიმე წუთში დაღუპავს ხოლმე. ასე დაიღუპნენ მგ. უზარმაზარნი „შატობრიანი“, „ლუზიტანია“, რომლებიც ოკეანის სიამაყეს წარმოადგენდნენ თავის სიდიადით, სილამაზით და მოწყობილობით, და კიდევ მრავალი სხვანი.

ამ ომში ისეთი შემთხვევაც იყო, რომ ერთ დღეს წყალქვეშა ნავმა სამი კრეისერი დასძირა თითქმის ერთსა და იმავე ადგილას სულ ორიოდ საათის განმავლობაში. თითო კრეისერზე რამდენიმე ასი მეობარი იყო, ზოგი ვეღარჩნენ და მომეტებულნი კი დაიღუპნენ. პირველი რომ იღუპებოდა, ტელეგრაფის მოხელემ უმეფთულო ტელეგრაფით დებეშები გასტყორცნა ირგვლივ: გვიშველეთ, ვიღუპებითა. ამ ძახილზე მეორე კრეისერი გამოექანა საშველად, მაგრამ მეო-

რესაც ესროლეს ყუმბარა და სანამ ამ გემის ტელეგრაფის მოხელე დებეშებით შველასა თხოულობდა, უკვე დაიძირა და თუმცა მესამე კრეისერი მოეშველა—იმასაც მათი ბედი ეწვია და დაიღუპა.

წყალქვეშა ნავი გაცილებით იაფი ჯდება, ვიდრე ჯავშნიანი კრეისერები და დრედნოტები; მათი დანიშნულება მარტო მტრის ზეგვა-მოგვრებაა და ახლა, ცხადია, ეს პატარა ნავი როგორ ერევა და სძირავს რამდენიმე მილიონ მანათლ ღირებულ უზარმაზარ გემებს.

მ. იანქა

თავ. დიმიტრი ერასტიძე ჩოლოყაშვილი
თბილისის გუბერნიის თავ. აზნაურთა წინამძღოლისა
თანამდებობაზე არჩეული.

რისთვის უყვარხარ?

რისთვის უყვარხარ, როს შენს თვალებში არა სჩანს მადლი სიყვარულისა?— იგი იწვევა სვედის ალებში, შენ კი გინახავს ვარდი გულისა!

რისთვის ელევა საბრალოს სული, როცა შენ მისი მტერი გამხდარხარ?! როცა პირველმა ჰგმე სიყვარული, გრძნობის ჯალათო, რისთვის უყვარხარ!?

რისთვის დაექმებს შენში სიამეს, როცა შენ მისი ცრემლების ზღვა ხარ? როცა მიეცი ის სვედის ღამეს,— რისთვის უყვარხარ, რისთვის უყვარხარ?..

დარია ახვლედიანისა

გენერალი ვასილ გაბაშვილი

სახელგანთქმული სარდალი, მონაწილეობდა 1877 წ. რუს-ოსმალის ომში. უკვე 60 წ. მისწეული და სამსახურიდან გამოსული ახლანდელ ომში თავისით დაუბრუნდა სამსახურს და თავისი დივიზიით ოსმალისთან ბრძოლის დროს სსსწაულები მოახდინა თავისი გამჭრახვი მოხერხებული და მარჯვე მოქმედებით, რითაც ოსმალის სსსტიკად დამარცხა. მისს დივიზიას უწოდეს „რკინისა“. ასეთის გმირობისათვის, იგი დაჯილდოვებულ იქნა და რუსული ტახეთეი დიდის ქებით იხსენიებენ მის გმირობას.

მერი-სარდალი

(გაგრძელება. იხ. „თ. და ც.“ № 24)

მართა (ნინოს) შენ გიყვარს ვივი?..
ნინო (ჭერ, გაბტეხული, შეხედავს და შემდეგ მტკიცედ)
ჰო, მიყვარს, მიყვარს!..
მართა მაშ, გთხოვ ცოტა ხანს ყურის დაგდებას!

გეტყვი საშინელ საიდუმლოსა და შენც მიხვდები ჩემს მოქმედებას!..

(შტორე ღუშაღის შემდეგ)

როგორც თვითონაც შენც კარგად იცი, ქმარი და ორი ვაჟიაც შეილი ერთ დღეს დაეკარგე: სამთავეს ერთად ხელთ ბრძოლის ველზე მტრისგან სიკვდილ.!

მართალი არი!, მსხვერპლს ითხოვს და ცეც

მამულისა და სარწმუნოების, მაგრამ ვაი, რომ ვერ ურიგდება ამ კანონს გული, ურჩი გონების, და მეც თავს მით-ლა ვინ უგეშებდი, რომ შევეყურებდი გივისს, საყვარელს, ის-ლა მიძლევდა ძალას, მეცოცხლას; მისუბუქებდა ტანჯვას, საზარელს! მაგრამ უეცრად ვნახე, ბედკრულმა, საკვირველებით სავსე სიზმარი და ვაი, რომ მან წამსვე იმედის უკანასკნელიც დამიხშო კარი!.. ეითომ პატარა რაზმსა ქართველთა, წინ მიუძღოდა რომ ჩემი ქმარი, ვარს შემოერთა მოულოდნელად ჩასაფრებული მტრისა ლაშქარი და გაიმართა ჩვეულებრივად საყოფნ-არყოფნო ბრძოლა, საზარი!.. ოთარი მოჰკლეს; მისი ადგილი უფროსმა შვილმა სწრაფ დიქირა და ცალი ხელით მტრებს იგერება, ცალით კი დროშა მალა ექირა!.. იგიცა მოკლეს, მაგრამ მოასწროა და, ვიდრე სული ამოხდებოდა, დროშა ვადასცა თავისს ღმერთს ძმას; ესეც ურდოსთან რას ვახდებოდა და სასიკვდილოდ მალე დაიქრა!.. დროშა მტერს ხელში უვარდებოდა, რომ საიდანღაც გაჩნდა პატარა ვივი, ქაბუჯად უკვე ქეუული; დროშა მომავლედ ძმას გამოართვა და კვლავ გაგრძელდა ბრძოლა, წუფული!..

ოჰ, ნუ თუ ესეც მოკვდება მეთქი, ვიფიქრე და ღმერთს მისი მიანც ხსნა

ვსთხოვე, მღვლარის ცრემლით
მტირალმა!

ვხედავ, უცრად ზეცა გაიხსნა
და გადმოსულმა მალლით ღრუბელმა
დაჰფარა სრულად ბრძოლისა ველი;
ამავ დროს ტუბილი ხმები მოისმა;
მიმოიფანტა ისევ ღრუბელი;
მზე ამოვიდა, — ბნელ არე-ბარეს
უხვად მოჰფინა სხივი, წათელი,
და ენახე, ბრძოლა აღარსად იყო:
ნაცვლად ანგელოსთ გუნდი გაღობდა;
მათში ერთი ჩემი გივიცა
ხელში ჯვართა და ლოცულობდა..
მაშინვე წმიდა მელდებნოეს
ვსთხოვე ამ სიზმრის მე განმარტება
და მისი აზრი მანაც, უბედურს,
ასე ამხსნა: „დავთქვამდები,
თუ არა, შენი პატარა გივი
და მეომარა შეიქმნებოა,
ვით მამას და ძმებს, მასაც მტრის ხელით
სული ბრძოლაში ამოხდებოა;
გზა ხსნის ერთია, — ქვეყნიერების
უარყოფა და დავიწყებოა;
ღვთის სამსახური, ლოცვა-ვედრება,
ხმლის ნაცვლად ჯვარის ხელთ

აღებაო!..“

ამის გამგონე რაღას ვიზამდი?
და შევაფარე ის მონასტერსა,
რომ მეომარი არ გამხდარიყო
და ეცოცხლა, თუნდ, ვითარცა ბერსა!..
ჰა, დავთქვამდა მართლა კიდევაც
და, თუ აიღო ახლა მახვილი,
გული იგრძნობს, რომ არ ამოირდება
პირველ ბრძოლაში მტრისგან
სიკვდილი!..

(ტრუმლ-მორეულო)

ვხედავ უყვარბარ; შენც გყვარებია...
ღმერთმა მაჩვენოს თქვენი ქორწილი;
წინააღმდეგი არაფერი მაქვს
და დამითმია შენთვის მე შეილი!..
მხოლოდ ამას ვთხოვ, რომ ის არ
მოკვდეს;
სხვა არაა მინდა, იყოს ცოცხალი;
იყავით ერთად, ბედნიერები,
და შეც დამატკბეთ ღვდა, საწყალი!..
ნინო (ტანჯვით) კარგი, მაგრამ, თუ
ასეთი ხვედრი
მისთვის განგებით დანიშნულია,

მე რა უნდა ვქნა?.. როგორ დავიხსნა?..
განგებოსთან ვის რა შეუძლია?..

(ტრუმლ-მორეულო)

ოჰ, თავს შევსწირავ, ოღონდ ეშველოს
და ის უდროოდ სიკვდილს გადაარჩეს!..
მართა (ვედრებით) უთხარი ომში
აღარ წავიდეს
და დააჯერე, რომ შენთან დარჩეს!
ნინო (მღელვარებით) ამას ვერ ვიზამ, —
ვერ გამოვწირავ,
როცა ქვეყანას იგი სჯირდება?

მართა თითქო მიყვარსო?..

ნინო მიყვარს, თაყვანს ვცემ;
მაგრამ ეს მაინც არ შეიძლება!
და, რომ კიდევაც ამისი თხოვნა
ჩემ სატრფოსათვის მე შემძლებოდა,
დამთანხმდებოდა ისიც და მართლა
დარჩენილიყო, შემძულდებოდა!
(აღფრთხილებით)

რად მინდა, მყავდეს სატრფო ცოცხალი,
თუ ეს სიცოცხლე პირუტყვეულია;
თუ ერს და მამულს არას არგია;
ორივესათვის დაკარგულია?..
შოთამ არა სთქვა, ვერ დაიქერსო
სიკვდილს გზა ვიწრო, ვერცა

კლდოვანი

და სირცხვილეულ, ნაძრახ სიცოცხლეს
სჯობსო სიკვდილი, სახელოვანი?..
შევდარი... რა შევდარი! განა მოკვდება
მამულის მსხნელი?.. არა და არა!
ვისაც ასეთი ბედი ერგება,
ის ცოცხალია, ის არ მომკვდარა!
ერის ხსოვნაში გაღმერთებული
არ მიეცემა ის დავიწყებას
და არა ერთი აღფრთოვანებული
მგოსანი უძღენის ქება-დიდებას!..
(ტანჯვით) მშვილობით!.. ისევ ღმერთს

შევევდროთ,

რომ აგვაშოროს უბედურება
და მე-კი, ვაი, არ შემიძლიან
შენი ამ ტანჯვის შემსუბუქება!..
(წასვლას ამირებს, მაგრამ მართა ხელს მოჰკავებს)

ყუყუ მუხუკა

(შემდეგი იქნება)

ნინო (ტანჯვით) კარგი, მაგრამ, თუ
ასეთი ხვედრი
მისთვის განგებით დანიშნულია,

ბ ა რ ა თ ი

დამესიზმრა... იცი, ჩემო, წუხელის რა დამესიზმრა?..
 მინდა გითხარა... მსურს მოგწერო .. გამცნო ჩემი გულის ძეგრა,
 შენთვის ერგოლა, შენდა სრბოლა, შენზე ფიქრი, შენკენ ცქერა!..
 მაგრამ ჩუმით. . შენ, შენ მხოლოდ!.. სხვას რა უნდა, ამა ვის რა?!..
 მეშინია.. მეშინია—სიზმრების გზა არ ისწავლონ—
 და, ვით ცხადი მომიწამლეს, სიზმარიც არ მომიწამლონ..

**

ოხ, რატომ ხარ, სიცოცხლეო, ასე, ასე დაშორებით,
 რომ არ ძალმიძს—გული, სული ფიანდახათ გაგიშალო,
 მთლათ სიცოცხლე შემოგწირო, სულის კმუნვა წაგიშალო—
 და მეც დავსტყებ შენი შუბლის ღარებისა გასწორებით! .
 მითხარ, მითხარ.. რატომ არის სიშორისა ეს მანძილი —
 და როდემღი უნდა სწამლოს ეგ სიზმარი, ეს მან ძილი?!

**

მაგრამ.. ვგონებ შორს არა ხარ—და მე ვცოტები?.. დიახ. ვცოტები!
 შორს რომ იყო, რატომ არის, რომ ყოველ წამს თვალთ შეგცქერი?
 მაშ რათ მესმის შენი გული, თანაგრძნობით ანაძგერი?
 შორს რომ იყო, რატომ დგახარ სულ ჩემს თვალწინ? სიდან ჩნდები?! .
 არა, არა! ვინ სთქვა, თითქო შენი თავი მომაშორეს—
 და მით სული ამომხადეს?.. ნეტა რისთვის, რათ მოკორეს?!

**

და წუხელის.. ნუთუ მართლა სიზმარია?!. მე არ ვიცი..
 მე ვერ ვიტყვი, შენი ნახვა „ცხადი იყო, თუ მეოცნა“?
 თუ სიზმარი—მაშ ეს შენი ცხელი ხვევნა, ცხელი კოცნა?
 არა! სიზმრათ ვნახე-მეთქი, მე არ ძალმიძს ამის ფიცი!..
 და თუ მართლა სიზმარია, რა მაცოცხლებს მე უშენოთ?!
 კედარს რათ უნდა, თუნდ ფირუზის კოშკი უგოთ და უშენოთ?!

**

შენითა ვარ, შენით ვცოცხლობ!.. არც მოვეკვდები.. არ მოვეკვდები,
 სანამ ცოცხლათ მეგულეები, სანამღი შენ გულში მიზი!..
 მწამს—საქვეყნო ჩემი გრძნობა შენით არის მეტ-ფაქიზი, —
 შენით ვმხნეობ ერთი-ასათ, ბოროტებას ვუმკლავდები!..
 ვირბძვი—და როს შენ გიგონებ, შიში ჩემს გულს ხელს ვერ ახლებს!..
 მოციქულებს შოთაც მოწმობს: „სიყვარული აგვამალდობს!“

**

აჰა, ჩემი გულის სიმნი, ჩემი სულის მთელი სიერცე!
 გადიკითხე ჩემი გრძნობის ეს ნახატი, ეგ სურათი,—
 მხოლოდ შენ, შენ.. საიღუმლოთ გადიკითხე ეს ბარათი!..
 მაგრამ რა ვქნა? ვისი ხელით გამოგზავნო? ვის, ვის მივსციე,
 რომ გრძნობა არ გამიმქლავნოს, სიზმრების გზა არ ისწავლოს —
 და ოცნება, თვით ოცნებაც არ მომიშხამ-მომიწამლოს?!

სილოვანი*)

*) „თ. და ც. № 20 მითავსებულ“ ლექსში „ჩემი ფიქრები“ პირველ პუნქტში შეცდომით იყო დაბეჭდილი: „მე ვარ და ჩემი ნახადი“ უნდა იყოს: „მე ვარ და ჩემი შიძრები.“ — ეს ლექსი იბეჭდება ავტორის მართლწერით.

ნაშეპის ზღვაზე

X ეპიტაფია

ვერას დროს ვერ შევძელ სულის დამწყვლულბელ ფიტრთა გამოთქმა, ისე ჩავესვენე აქ ცივ სამარხს და იმის ხსოვნა, რომლის თვალთა სიღრმეში სიყვარულს ნაცვლად გულსკობა, შეუი, და ცივივა ამოვიკითხე, თან ჩავიშარებ მიწის წიაღში.

რად დავუძღლორი, რისთვის ვეწამე, რამ წარიტაცა სულის სიმშვიდე? ჰკითხეთ ჩემ სამარის დუმოლს., ის მოგვკით პასუხს.

მთ. ხომალტნიკი

არის თუ არა ქართული თეატრი — ქართული?

(იხ. „თ. და ც.“ № 24)

გენიოსმა დონტოვესკიმ სახეებით განმართა რუსთა ინტელიგენციის სულისკვეთება. ჩუხოვმა ნათელჭეო რუსთა ინტელიგენციის საუკეთესო და ძვირფასი რელიგიური ჰსნები. მონსკოვის სამხატვრო თეატრმა საუცხოოდ ჩამოაქანდაკა რუსის სული, მისი გულის ცემა. სტირის, სვედით გუდა ევსება რუს-მაჟურებელს სამხატვრო თეატრში, როდესაც იგი ჩუხოვის პიესების წარმოდგენას უნებრის. ნაციონალურ—რელიგიური ექსტაზით გაჟღერით აღდტორთაში მსმენელი-რუსი უნებლივ უსისხლხორდდება ჩუხოვის გიბრებს, როგორც თვის ღვიძლ შვილებს, და სტკება ერთსულოვანობით. სამხატვრო თეატრში, ჩუხოვის უცუანესი ნიჭის მეოხებით, თეოფებს ჰსრმონია მსმენელთა და გმირთა სულიკვეთებისა. ეუნება თეატრში ახუ როგორც თვით რუსები უწოდებენ „настроение въ театрѣ“ ცხადზედ-უცხადეს ფორმად იქნა რუს ადამიანთ რელიგიურ ინტუიციას. მოსკ. სამხატვრო თეატრი ნამდვილი, ეროვნული, რუსული თეატრია რუსეთისთვის. მხოლოდ სამხატ. თეატრმა პირველმა ჰხოვა ნამდვილი და გულწრფელი მოტევი რუსეთის

ინტელიგენციის სულიერ დრამისა. სამხატვრო თეატრმა ჩუხოვის მეოხებით ჰხოვა ნამდვილი რუსი თავის სპეციფიკურ მსხთლოვანობით და რელიგიით. სტანისლავსკომ შეიმოსა ეს ნამდვილი რუსი ერთგვარ სტენიურ ჰრინციანობით—მხატვრულ-რელიგიურ ფორმებით და მით ჩუხოვის დრამები რუსეთის ინტელიგენციისთვის მისტრიად აქცია.

ამსვე ელტვის, მხოლოდ სულ სხვა სტენიურ ჰრინციანების საშუალებით, მიუნჩენის სამხატვრო თეატრი, დაარსებული ცნობილ გიორგი ფუქსის მიერ. მისი მიზანია შექმნას ეროვნული თეატრი, როგორც ღმონანციანი გერმანელთა სულის თვისებისაგან. ეტებს იგი საუკეთესო ფორმებს, რომლებიც აგრადვე უნდა იუწერ გერმანელთა ხალხის ეთაჟურ-მხატვრულ კონცეპციის შემონახვადანი რეჟისორი და დრამატურგი, იგი ეტებებს არ მარტო ახალ დრამას, სცვლის თვით სტენის ფორმასაც კი. გიორგი ფუქსმა პირველმა მოსწო რამმა და სიღრმე სტენისა. მოქმედება ავანსცენაზე გდმოიტანს და მით დაუახლოვა დრამა აუდიტორიას, გიორგი ფუქსიც ეტებს ნამდვილ გერმანელს და, იმედია, ჰხოვებს გიდეგერ.

შეიძლება ეგება ეს ითქვას ჩუენს ქართულს თეატრზედ? შეიძლება გადაჭრით, გულახდილად იმას ადიარება, რომ ქართულ თეატრში სუფევს ნამდვილი სული ქართველ ერისა? რომ ქართულ თეატრში ჩუენის რელიგიურ ექსტაზით აღტუინდებით, რომ მხოლოდ აქ, ქართულ სტენაზე ჰხოვებთ თქვენს გულის ცემას და სულიკვეთებას? უწოდებთ თქვენ ჩუენს თეატრს იმ ტიტრად, სცად ერი ხარობს, ერი იტანჯვის თვის საჟთარის ფორმით, საჟთარ თავისუბური რელიგიური სტეკით? შექმნა თეატრმა სიდილი და ხარხარი ფორმად ფერად ჩუენი ისტორიული სიღუხტორისა და ტანჯვისა? ჰხოვებთ თქვენ რომელსაშე დრამაში ქართული ტიპი—ოტოკოფი, გამოურკვეველი დაუდატეპელი მსხთლოვანობით? შეედიდანი მიმიითითოთ ისეო დრამაზე, სცადნ ბრძოლის ადლებებული ტადლები ნეტრებების ისრებით ესობადეს თქვენს ბუნებას, ზენს და ჩუეულებას? შეედიდების ჩუენ ვზოვთა ქართულ სტენაზე უმადლესი ნამდვილი ფორმა ჩუენი სულიერი ღტლოვადებისა?

შეგვიძლიან ვიამაყოთ ჩვენნი თაქრის კულტურით, როგორც უმადეს კულტურით ჩვენნი ერისა? მთელი ჩვენი ისტორია ტრაგედიაა. პატარა საქართველოსი. ქართველი მხოლოდ შვილია ტრაგედიისა. მერე შექმნა ქართულმა თაქრმა ისეთი დრამა, რომელიც ქართველ ხალხის მისტრიად უნდა ქვეყლიყო?...

არა და არა. ქართულმა დრამა-თაქრმა ვერ ჰქონდა ქართველი, ქართულმა თაქრმა ვერ ჰქონდა ქართველი სულის გრგვინების ხმა, ვერ შემოსა იგი საკუთარ ფორმებში და ამიტომ იგი არ არის ქართული, ნამდვილი ქართული მხატვრული თაქრი.

ალექსანდრე ახმეტელი
(დასასრული იქნება)

ვერ ვიდღესასწაულეთ!

სხვან მთველია, სხვან, უფრო დაძის, უფრო შესაფერს. აკაკის დღე იყო ეს შშე-ლაფერს ამბობს. აკაკის სახელმა შესძრა მთველი საქართველო, მისმა საკვდილმა შეაკვამირა მთელი ერი, თვით ერის სიმბოლოდ იქმნა აღიარებული, და... მის „დაბადების დღეს, დაბაზია თითქმის სასუქ იყო“ — სე სწერდნენ გაზეთებში. დიად, თითქმის სასუქ იყო, ისევე, როგორც საზოგადოდ ბუნების რამ გაუმართვენ ხელმე ჩვენს მორიგ მსახიობს. ეს „თითქმისი“ რომ არ უოფილიყო, და თაქრის დაბაზიად გაჭედელი, მაინც არც ეს კმა-როდა. აკაკის დღისთვის ბილეთები ერთი კვირით ადრე უნდა გაუდღულიყო, აკაკის დღისთვის სახანია თაქრის შესავალში ხალხი ზღვად უნდა შედგებოდა. ეს კეკოთინად მის სახელს, ამის მოთხოვნა სიდადე დღესასწაულისა. ეს ვერ ვინახეთ. ეს გარეკნულად არც თუ უმეტეულია შეგვიძლიან თავ-მოწონებას შინაარსი საღმისო უფრო ცუდ შთაბეჭდილებას სტოკედა ვიდრე უხალხობას. ისეთი რამ ულახოთობა გვანკენს სენადან, რომ თვით ამ სახელს აღმატებოდა სანახაობა. რას წარმოადგენდა „ნათელა“, ვითომ სურათად დაღეშული? კანოკატურას. რა დარსება ჰქონდა? — არაფერი. და ამ საზოგადო უღაზათობას ის აგვირგვინებდა, რომ თვით მომქმედნი ბიზნი,

გამირიყნებულნი გვირების, შესაშე მინიყნებულნი უნდა გვირების, შესაშე მინიყნებულნი უნდა გვირების, შესაშე მინიყნებულნი უნდა გვირების. საკუთარ სიტყვებს „ოჲს ურთავდნენ ბოლოს, თითქო სხვის ნათქვამს გადასცემენ და არა საკუთარსა. „ამირანია ხომ საუცხოვო იყო, მხოლოდ არა დადებოდა, არამედ უარყოფითი თვალსაზრისით ის სურათი ხელავენების განამზულავებო იყო და არა შთაბეჭდილების გამაძლიერებელი რამ. არც სანონერტო განყოფილება ჩამორჩა სხვებს, და საერთო უღაზათობის საღმისო თავის წვლილიც შეიტანა. ნეტა რას იტყოდა აკაკი, რომ თვით მოქმედნი, თუ როგორ ქართულ საღმისოზე აბუღებულბენენ უცხო ორბიანსებს“. უცხოს წინააღმდეგო არა ვარ, ბიროქოთ, დიდი პრეფიქსიყნებელიც, მაგრამ უფელან თავისი დრო გასწია. რაღაზე უფენდრე? ჰო, გამართული იყო ეთნოგრაფიული საზოგადოება. სამწუხრობა, რომ ამ საზოგადოებას ჰხვდა წილად ეს უბედ-შავი“ დღე ეთნოგრაფიულ საზოგადოებას მეტი სიდაზობისლე კვირებოდა, მეტი სახის შენარჩუნება. ეთნოგრაფიულ საზოგადოებას საღმისთვის თავისი ელფერი უნდა მიეცა.

მომავლისთვის მაინც გავსწავროთ ეს დღეის შეგდამა. მანამ კი გავსოვდეს, რომ აკაკის დიდი დღე ვერ ვიდღესასწაულეთ.

— ლი

ქართული საზოგადოების

საქველმოქმედო საზოგადოების მიერ გამართული საღამო ქართველი მამულიანი სასისტემოდ მართლად კარგი იყო. თითქმის ნიშნად დიდი პრეფიქსისა მამულიანი მშობისადმი, ქართველმა საზოგადოებამ მოიკრიბა ძალდონე, გამართა საღამო და შინაარსისობით გაიჭყო ჩვეულებრივ საღამოთა რიგიდან. ჩვენ ვინახეთ სენაზე ღამისი ნაკეთი ქართველი ხალხის სიბრძნისა „ბიროქო“, რომელიც მართლად ღამისად იყო დაღეშული. არც ერთი მომქმედი ბირა არ არღეუვდა სურათის მთლიანობას. უფელა ჩაქსოვებოდა ამ ღებენდის გულს, უფელა განიდიდა ამ ღებენდის სიღრმეს,

და შიტიმანე უგელა შეთანხმებულად ქქმინდერნ სურათს. ხალხი უგელა ამას აძლიერებდა ქან-მიღებული რამე ქანგი, წყრად სოფლად გავლენ-ბული, რომელიც ვით სკეკეთი სქრის ჩვენი გრძობის ნივთად, რომ დრმად ჩაიურთოს შიტიმანე-ში გავსეული ხალხის სიბრძნის მარტვლები. შესაფერია ეს ქანგი. სადაა ლეგენ-და; ვით სადაა ხალხის გული, და სადა ქან-ნიც თანხმეზფერობს უბრალე ლერწამიდან ამა-ნაგვისი. შიტიმანე და ეთერა-ს შიტიმანე სურათმან კარგი შიტიმანე ლეგენ-დასტოვან. ქართული სული შიტიმანე ცოცხლად აშტრქველებული წინადად არსებს ჩვენი გრძობას, და სიამოვნე-ბის ადით გვიდებავს სხეს. ხალხი ამ სია-მიანებებს ის აძლიერებს, რომ ეს შიტიმანე ცდა, შირველი ნიბოვი, ჩვენი განახლებაზე მშეტ-ველი. მომქმენი შირნიც მოხდენილად ასრუ-ლებდნენ რადეს, მაგრამ ერთი ნაკლი სდევდა ეთრის გარეგნობას. ჩვენი ვიცი თეთრი მწვე-მისი ქალი, და ჩინებულად მას მწვემისას უნდა ქქმინდეს. აქ კი თუმც იეს-შიშველია იყო (არს სხესებით კი), თუმც დაგლეჯილი კაბაც ეცდა, მაგრამ ისეთი კარსაჟია ქქმინდა შემო-ჭვიშული, რომ შირთვად კარგი. ეს კი დისი-ნანსად ექრებოდა სურათს და უგარებდა სი-დამაზეს.

საკონტრტო განყოფილება კვამიანე-ლის ხელმძღვანელობით ბუერს შიტიმანე, რომ სულ-მეტად არ ეკავიანურებინათ. ღამა-ზად იყო შესრულებული უგელა ნიბოვი. შიტი-მანე ერთფეროვნება სწრდილავდა. საერთოდ კი უნდა ითქვას, რომ სადამო კარგი იყო და შინა-არსიანო.

ნეტავ რად დასჭირდა ქართულ საზოგა-დობას, ქართულ სადამოზე, ქართულ საზო-გადობაში რუსულ შრომისთვის გამომსახეება? შიტიმანე არ ვიცი და ვერც მიზეზი გავიბე-იქნებ შენ იცა, შიტიმანე?

ვა—ლი

ვალ. ბუნიას დანამ ტ. აბაშიძის, ეფ. მესხის და კ. ყიფიანის მონაწილეობით ს.ხ. სხლში ოტშ-ბ.ოს, 15 ივნისს, წარმოადგინა „ლალატი“. ხალხი ბლოჯად დღესწრა. წარმოადგენა თქმის სტრა საით-ხე ლიწივა და 12 1/2 გათ ვად.

დ. ხაშურში ნ. სიხარულიძის სადღევეზან-ული სადამო. ხაშურ-გომის ქართ. ღრამ. წრის გამ-

გეობამ და ამავე წრის სცენის მოყვარეთა კორპორაცი-გაუმართა 6 ივნისს 3 განყოფილება: 1) მოსალოცი ადრესები და საჩუქრები სხვა და სხვა დაწესებულებათა და პირთაგან; 2) წარმოადგინა და 3) კონცერტი.

ითიამშეს: „კოცნა პირველი და უკანასკნელი“. ვად. ს. ტრაპაშვილის მიერ; „იონიანი“ ა. ცეგარ-ლისა, „ცოლ-ქორთბის წინაღმდეგი“ დ. აწურელი-სა და „მონადირე“ ე. გუნიასი.

ბ. სიხარულიძე კომედიების ყველა ტიპები ზედ მიწვევით განასახიერა და დამწრე საზოგადოება პირდაპირ ალტაცებაში მოიყვანა. დარბაზში შეუწყვე-ტელი სიცილი იყო. მობუნეფის მთართვეს მრავალი ადრესი და საჩუქრები. მიულოცეს ღებუშებით სხვა და სხვა ადვოლებიდან, სხვადასხვა ჯგუფებმა და ამხანა-გებმა.

ხენებელი საღამო იშვიათ სურათს წარმოადგენ-და; მადლიერი საზოგადოება და მადლიერი ამხანაგები გულ-წრფელად დღესაწულოდნენ თავის საყვარელ მოღვაწის ხანგრძლივი და ნაყოფიერი შრომის დასა-ფასებლად გამართულ საღამოს. **ბ. ნოზაძე**

სად. აფიკაბაშის თეატრი ოთხშაბათს, 20 მაისს, ადგილობრივ სცენის მოყვარებებმა წარმოადგი-ნეს ვოდევილები: „სოლვერობა“—გუნიასი და „შე-ღურთი დღე“—ბალანჩივიასი. პირველ ვოდევილ შთანხმებით წარმოადგინეს ივ. გაჩეჩილამე (იორამ რეტიანი), ივ. ჩხიკავამე (შაშოვიანიცი), ქ. ელიო-ზოშვილისა (მაქოთა), კ. კორძაია (ქრისტეფორე), სულაჯერიძე (თათარი) და ლენიაშვილი (მოსიკო), თუმცა უკანასკნელი ცოტა გავრკვეულად დაპარაკაბ-და... მეორე პიესაში საუცხოველი იყვნენ: ქ. გაჩეჩი-ლიძისა (მარტოლა), ბ. აბაშიძე (ყობა), გაჩეჩილამე (ვარლენი) და პიონაშვილი (გოგია). უკანასკნელი უფ-რო მშვენიერი იქნებოდა, რომ საზოგადოების გაციენე-ბა უადვილად სიტყვების ჩამატებითა და მცირე შარ-კით არ მივსურვებოდა...

საზოგადოდ აქაური ძალები საკმარისი არიან პატარ-პატარა სერიოზული პიესების დასადგმელად და კარგა იხმენ, თუ უფთეს რეპერტუარს შეიმზადებენ.

მოკაითი

მუსულმანთა აუდიტორიაში 9 ივნისს წარ-მოადგინეს „ქრისტინე“. პიესაში მონაწილეობდნენ შემთხვევითი შეკრებილი, რომელთაც არ იცოდნენ, ვის და რას თამაშობდნენ, რის გამო პიესამ სუსტად ჩაიარა. მხატვრულ მხარეზე ლაპარაკი ხომ შეცნა, რე-ჟისორად ბ. ჟივიძე იყო გამოცხადებული, მაგრამ იგი არავის უნახავს. პიესა გაამასხარავს.

ამავე აუდიტორიაში 24 მაისს „თბილისის სცენის მოყვარეთ“ უნდა წარმოედგინათ „ყახალი არსენა“. ბი-ლიეთები ხელზე ჰქონდათ გაყიდული, ხალხი მივიდა, მაგრამ თეატრის კარები გამოკეტული დახვდნენ: ხალ-ხი იღანძვებოდა ფულს უკან თხოვლობდა, მაგრამ პასუხის მიმცემი არავინ იყო. ასევე მოატყუეს ხალხი

7 ივნისს. თეატრის მეტროპოლიტანი რომ ხალხის მოტყუებაზე ხელს აიღებდნენ—უჯობთ. ნეტა ხარფუხის წრის გამგეობა რატო ყურადღებას არ აქცევს?

ყენდაურელი

ს.ო. ლიხაუზი (გურია) მ მისს, ადგილობრივ ქ. შ. წ. კ. გამაერთელებელ სახ-ის თაოსნობით ორკლასიან საწავლებლის დარბაზში გამიბარა წარმოდგენა. საბავილიმა მოხდენით წაიკითხა შინაარსიანი რეჟურატი „აკაკი ჩაგრულთ მოსარჩლე“. რეჟურატი ხალხმა ნანგრეობი ტაშით დააჯილდოვა... შემდეგ წარმოადგინეს „ბატონი და ყმა“, დრ. მ მოქ. შალვა დადიანისა. ვლ. გიორგაძემ საუცხოვოდ განასახიერა გაბროს ტანჯვა-ვაება, კარგი იყო ან. შილაკიძე გაიძვერა გიტოს როლიში... პეპას სულსიკვეთდა საუცხოვოდ დაგვიხატა მ. საბავილიმა, უკეთესი იქნებოდა როლი რომ სკოდნოდა... ზ. ურუშ ძი-საგან (ბიძინა) მეტს მოველოდით, სუსტობდა კ. ჩხატარაშვილი (თამარიკო). ქანი პელიძე საშუალოდ ასრულდა თამარის როლს. დასასრულ წარმოდგინეს ვოდ. „მოფურჩხული“, დ. მესხისა. აქ ზ. ურუშაძემ (სიკოია) ბევრი აქინა საზოგადოება... დანარჩენნი ანაბაზლს ხელს უწყობდნენ.

დიდათ ნასიამოვნები საზოგადოება დამის ორ საათზე დიშალა... ერთი ნაკლი მუდამ თან სდევს სოფლის წარმოდგენებს: გაყიდიან ზედმეტ ბილიეთს, მოდინარ „დადასჯდომ ადგილს კი არა, ფეხზე დასადომ-სად ვერ იშოვით; სწორედ ასე იყო ამ სალაშოსკ, თითქმის ნახევარზე მეტი ფეხზე იდგა. როცა გამეტს შევეკითხე—რატომ არის მეტი ესა? მიპასუხა: რა ჯნაო, ხალხს ხომ ვერ გავაწილებდითო. სასურველია ზემდეტი ბილიეთები არ ჰყიდიან ხოლმე და ხალხი შეეწყუბენისგინ დაიფარონ.

პასტანგი

წ ვ რ ი ლ ი ა მ გ ე გ ი

➔ **პასო აბაშიძე გორში** წარმოდგენის შემდეგ მძიმე ავადმყოფი შეიქმნა. ის-ის იყო გაათავა როლი (18 ივნისს „ლალატი“, ბესო), რომ უტეხ მუხლები მოკვეთა, სახე მოედრიჯა. ამხანაგებმა სწრაფი მოიწვიეს ექიმი წინამძღვრიშვილი, რომელმაც სწრაფი დანბარება აღმოუჩინა. ავადმყოფი „კავკას“-ის სასტუმ. მოათავსეს. 18 ივნისს თბილისს ჩამოიყვანეს.

➔ **ავადმყოფ მსახიობს მ. აბაშიძეს** ქარ. დრამ. საზ. გამგეობამ სწრაფად გაუჯანჯანა სახარჯო ფული 100 მან.

➔ **ალ. ფრონელი სწავის** ვრცელ გამოკვლევას აპირებდა შესახებ.

➔ **მსახიობ კლ. კორიშელის** თაოსნობით ამ ზაფხულს კახეთში (თელავში და სხ.) ქართ. ცნობილ მსახიობთა დასი წარმოდგენებს გამართა ესამ

დასწვვე იქნება ნინო ჩხეიძე, რომელიც პირველად ტურნეზე კახეთს.

➔ **შალვა დადიანი** მომავალი სეზონისთვის ისევ ბაქოს დრამ. წრემ მიიწვია რეჟისორად. მსახიობი ამ ეამად ქიხიშვილი (ბაკურციხეში) და სხვადასხვა ნაწარმოებთა სწერს.

➔ **დაფხვარ თეატრის** და **აბაშაშვილის სასაგამოდ** ბაკურციხეში 6 ივნისისთვის განმარხებული წარმოდგენა დიდი მოყვების გამო 20 ივნისისთვის გადაიდო თუ შინაც წვიმა მოვიდა, წარმოდგენის ნაკვალავი ტყვე-ვახში გამიბარებდა.

➔ **ბაქოს დრ. წრემ** გადასწვეიტა, მომავალი სეზონისთვის დასი მოიწვიოს. როგორც ისმის, წ. კ. ბაქოს განყოფილებას 1,000 მან. შეუწევია აღუთქვას.

➔ **გგოსანი ი. გრიშაშვილი** ამ ეამად კისლოვოდსკაშია და ცნობილ ქველმოქმედ კლიაძის მზრუნველობით უტხო ენებს და სხვა საგნებს სწავლობს

➔ **შოსლა ქართვლ და მსახიობთა** მსახიობთა ამხანაგობა დრო-გამოშვებით წარმოდგენების სამართავდ გორსა და თბილისში. დასში ირიტებიან ვ აბაშიძე, ვ. გუჩია, კ. ყიფიანი და სხ.

— **სანდრო კახაძემ** თბილისში შემდეგარ გუნდს აურჩია მორიგი ლოტრები და აღუთქვა—ახალ-ახალი სიმღერები გამოუზავნოს გუნდს შესასწავლად, ხოლო როცა გუნდი კონცერტს გამართავს, თერთნ ს. კახაძემ ულოტრებებს ხოლმე. ამით თბილისში ახალი ეროვნული გუნდი გვემბატება.

➔ **გომიდავლ-მგალობელი ნიკო კახაძე,** რომელმაც 3 ივნისს სახალხო სახლში კონცერტი გამართა, ფიქრობს ასეთივე კონცერტი გამართოს გორსა, მიხილოვან და სხ.

➔ **ჯესტაფონი აკაკის სალაშო** დიდძალი საზოგადოება მოიზრდა. კარგი შთაბეჭდილება დასტოვა. სალაშოში მონაწილეობდა ქეთ. ქართ. მსახიობთა ამხანაგობა.

➔ **ჰვირილის დაფხვარ თეატრის** განახლებას წ. კ. გ. ს. ზესტაფონის განყოფილების თაოსნობით, როგორც ისმის, ომის გათავების შემდეგ შეუდგებიან.

➔ **ალ. იმედაშვილი** საგასტროლოდ გაიწვიეს ზესტაფონს „უბატიოხნანი არ იბადებიან“-ში მონაწილეობის მისალოებად.

➔ **ნიკო გოსიჩიძე,** სახალხო თეატრის მოღვაწე, რომელიც ამას წინად მძიმედ ავად იყო, უკვე მომჯობინდა და ლოკიანიდან ადგა.

➔ **მსახობი მგალობელი** ავდაა.

➔ **დასახო. ნ. შიშკაშვილის** პიესა „მთის ზღაპარი“ ეურ. „ახალ მოამბე“-ში დაიბეჭდება.

➔ **ივანე როსტომაშვილმა** დასწერა პიესა „ქართლსი ანუ ქართველთ დასაბაძი“, დრ. მ მოქ. პიესაში აღწერილია ქართველთა მამამთავრის

ხანა. მომქმენდნი პირნი: თარგაოსი, ქართლოსი, მცხეთოს, თინაშუ, კელა და სხ.

— აჭარლების სასარგებლოდ ხარფუხის კლუბი ამ მოკლე ხანში გამართავს სადამოს.

— ხარფუხის კლუბის მამასხადისთა საბჭო ეოგეად დონისძიებთ ცდილობს, თავის წევრთ გონიერული კისართანინი გაუმართოს. განზრახულები მოაწყონ კონცერტები, წარმოდგენები, სადამოები და სხ. გამართა როტანდა სტენითურ და ბედი, ელექტრონიტ განთიკულები. ქართული წარმოდგენების სამართავად მიწვეული არიან ვ. აბაშიძე, ვ. ტუნია და სხ.

◆ „თეატრი და ცნობარება“—აბარალთა ნომერი გამოვა შაბათს.

◆ სოფ. ძარბაღში ადგილობრივ ინტელიგენციის თაოსნობით შაბათს, 13 ივნისს, იასონ ყიფიანის სახლში გაიმართა აჭარლების სადამო-წარმოდგენით, რასაც ღიღბალი საზოგადოება დაესწრო. შემოსავალი აჭარლებს გადაეცემა.

◆ დ. ხაშურში 9 ივნისს ხაშურის ქართ. დრამ. წრემ გამართა აკაციის სადამო-წარმოდგენით, სამის განყოფილებით: 1) წარმოდგენა, 2) დივრტის-მენტრი და 3) ცეკვა. ხალხი საშუალოდ დაესწრო.

◆ პრმო. ნ. მარბი პეტოგრაფიდან თბილის ჩამოვიდა. 16 ივნისს ანს წვიდა აქეოლოგიურ გამოკვლევათათვის.

◆ სოფ. ძრ. კიპარიჯოვმა „განათილის“ საზოგადოებას შესწირა სამ-სართულიანი (40 ოთახიანი) სახლი, ღირებული 30,000 მან. ამ ქველმოქმედის სურათს შემდეგ ნომერში დაბეჭდებთ.

◆ თეატრის ანგაზა ფონდის გასაძლიერებლად „ახალმა კლუბმა“ გ. გმელიშვილის რჩევით ამას წინადაც დაადგინა, კლუბში შესასვლელს, კერძა და სასმელს თითო შაური წაუშატოს. ამგვარი წანამტრით ღლიურად შემოდის 20¹—25 მან., ღდემდე შეგროვილა და ბანკში შეუტანათ 1300 მანათამდის. იმავე გ. გმელიშვილის განუზრახავს, თეატრის ფონდისვე სასარგებლოდ დამწვარი თეატრთან საჩიე და სხვადასხვა სასმელ წყლების სავაჭრო მოაწყოს.

◆ ძმ. ზუბალაშვილების რწმენებულმა ქობილისის გამოგებას განუცხადა, ჩიბარბურ ზუბალაშვილის მიერ შესყიდული პეტოგრაფისეული სახლი, სახალხო სახლის გასაფართოებლად.

◆ მომღერალი ვანო სარაჯიშვილი სახაფხულოდ „ჩახალ კლუბში“ მიიწვიეს.

◆ მხატვარი ვ სიღამონ-ერისთავი, რომელმაც მასკოვის უმაღლესი სამხატვრო

სასწავლებელი დაასრულა; თბილისს წამოვიდა იგი აკადემიაში დასტოვეს სამხატვრო-სამეცნიერო ხარისხის მისაღებად.

◆ ძ. შ. წ. ძ. ბ. ს. სხსარგებლოდ სახალხო სიერნობა ლატარია-ალეგორი გაიმართება კვირას, 21 ივნისს, „ახალი კლუბის“ ბაღში. სიერნობა დიწყება ნაშუადღევს 3 ს.

◆ ქართველ ქალთა სასწავლებლის სამხტუნველო საბჭოში არჩეულია ენ. მ. ვ. ჯამბაკურ-ორბელიანისა, ენ. ე. მ. ერისთავისა, ენ. ნ. ე. ქობულაშვილისა და ა. ა. ადგილიაშვილი. მეტეუთე წევრს თვითონ აარჩევენ.

◆ ბაქოს ნავთის მრეწველობა საზოგადოებამ 5000 მან. გადასდო „ქართ. საქვ. სსზ—ის“ თაოსნობით აჭარში ქსენიანის სასარგებლად.

◆ აჭარეთა სასარგებლოდ გამართულ სადამოს შემოსავალი ორას თუმანზე მეტია.

◆ მ. ჯანაშვილმა შეადგინა ახალი შრომა „ქართული მწერლობა“, მის და სკოლაში სახმარებელი, სამ წიგანად. | წიგნი შეიცავს ჩვენი ძველი მწერლობის ისტორიულ-ბიოგრაფიულ ცნობებს, დაახ. 300 გვ., ტექსტობით 600 გვ. (ეს ნაწილი უფვე იბეჭდება), | წიგნი შეიცავს XII—XVII ს., ხოლო III—XVIII—XX ს. მწერლობის მამოხილვას.

◆ ავადმყოფი ვაჟა-ფშაველა წმ. ნინოს დაზარეთში მოათავსეს.

◆ შიმოწვირულმა

◆ ლუკა ქოქარაშვილმა აჭარლების სასარგებლოდ შესწირა 10 შ.

◆ იტალიის თეატრის მოღვაწეებმა ელენოვის დატუს თაოსნობით რამდენიმე დაზარეთი გამართეს ომში დაჭრილთათვის.

◆ ელენოროა დუშემ დაიდა ქველმოქმედება გამოიჩინა და, როგორც ვიცი, მსახიობთა თვეშესავარდნ დაფუძნა.

მ წ ი მ ნ ო ბ რ ო ბ ა

◆ სამამადლიანო სპარტოველი, —წერილები 5. მარბის, ილ. ჰავაგაძისა და პ. უმიკაშვილის, თბილისის ქართველ სტუდენტების გამოცემა, ფრად საყურადღებო წიგნაია და სასურველია ზვარჯილდის არა მხოლოდ მაღალს ინტელექტუალში, — ხალხშიც. წიგნაია შეიცავს 46 გვ. ღირს 20 კ. მთლიან შემოსავალი აჭარლების სასარგებლოდ გაღდიდება.

ახალი გამოცემა

ვეველსათვის სსჭირო და სასარგებლო წიგნი

უცხო სიტყვათა სრული ლექსიკონი

ანუ ქართულს ენაში შემოსულ უცხო სიტყვათა ახსნა-განმარტება

შედგენილი იოსებ იმედაშვილის მიერ

მეორეა შეესტულ-შესწორებული (პირველ გამოცემაზე ბევრად გადიდებული). წიგნში ახსნილ-განმარტებულია სამოც ათასამდე (80000), უცხო ენათაგან (ფრანგულ. ინგლისურ, ლათინურ და სხ.) შემოსული, სიტყვა და ანდაზა. წიგნი შეიცავს ათას ექვსას სვეტამდე, მოზრდილი ზომისაა, აწყობილი იქნება ახალი კორპუსის მთავრული და ჩვეულებრივი ასოთი, ჩასმული ინგლისურ საუკეთესო კალენკორას ყდაში, მოოქოვილი-მოვარაყებულ ასო არშიებით შეწყული. ვინც ისურვებს, წიგნზე დაიბეჭდება მისი სახელგვარის პირველი ასოები.

ხელისმომწერთათვის გაგზავნილ ღირს ორი (2) მანათი (ფულის გადახდა შელავათათაც შეიძლება; ხელის მოწერის დროს 1 მან., დანარჩენიც—წიგნის გამოსვლის ჟამს).

ხელის მოწერა მიიღება: ეურ. „თეატრი და ცხოვრების“ რედაქციაში „სორაპანი“-ს სტამბაში). ფოსტით: Тифлисс. Ред. „Театри да Цховрениа“ пос. Имедашвили.

თევზის მრეწველნი

კმ.

კმგველოვები

პუშკინის ქუჩა, საკუთარი სახ. № 9

ტელეფონი № 71-2.

განყოფილება

ავლაბარში

ფოსტის განყოფილების ძველ
საკუთარ სახლში

იყიდება

იმავე ხარისხის

საქონელი

როგორც პუშკინის ძუჩაზე

ქუთაისში

საპათეუსო ხელოვნება

თბილისში

საპათეუსო ხელოვნება

საპათეუსო ხელოვნება

ნომრები „აპროკრ“

ახლად შეკეთებულა, საუცხოვოდ მოწყობილი, სუფთა, ელექტრონის სინათლით ქალაქის შუაგულს, ვორონცოვის ძველთან. ნომრები ოთხი აბაზიდან. ნომრებში სამზვარეულო, ცხელი და ცივი წყლით საბანოებით (დუში და ვანა).

თბილისი, მიხეილის პროსპ. № 5.

ტელეფ. 13—14 (წ)